

Mars 2020

Privatekonomi

Sparbarometer kvartal 4 2019

SEB

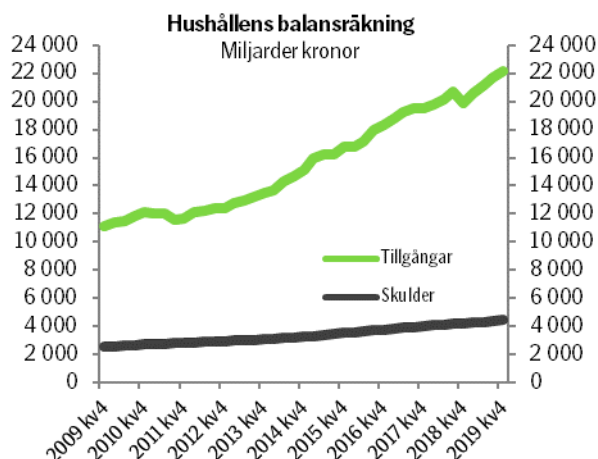
Sammanfattning

Starkt börs- och bostadsår driver hushållens förmögenhet till ny rekordnotering

- Hushållens tillgångar för första gången över 22 000 miljarder kronor
- Hushållen nysparade 52 miljarder under fjärde kvartalet
- Skulderna steg med 59 miljarder kronor till 4 438 miljarder kronor
- Hushållens nettoförmögenhet växte till ny rekordnotering; 17 752 miljarder kronor

Hushållens förmögenhet avslutade året starkt genom att för första gången överstiga 22 000 miljarder kronor. Uppgången under 2019 (11,6 procent) var det största sedan 2014. En kombination av stigande börser och stadiga bostadspriser drev upp hushållens tillgångssida till den högsta nivån som uppmätts i Sparbarometerens historia. Hushållens tillgångar, fördelat på räntor, aktier och fastigheter, steg samtliga under kvartalet. Aktietillgångarna växte med 373 miljarder kronor, motsvarande + 5,2 procent. Fastighets- och räntetillgångarna ökade med 69 miljarder kronor (+0,7 procent) respektive 73 miljarder kronor (+ 1,7 procent). **Hushållens samlade tillgångar ökade med 515 miljarder kronor**, vilket motsvarar en uppgång med 2,4 procent. Vid utgången av kvartalet uppgick hushållens bruttoförmögenhet till **22 190 miljarder kronor**.

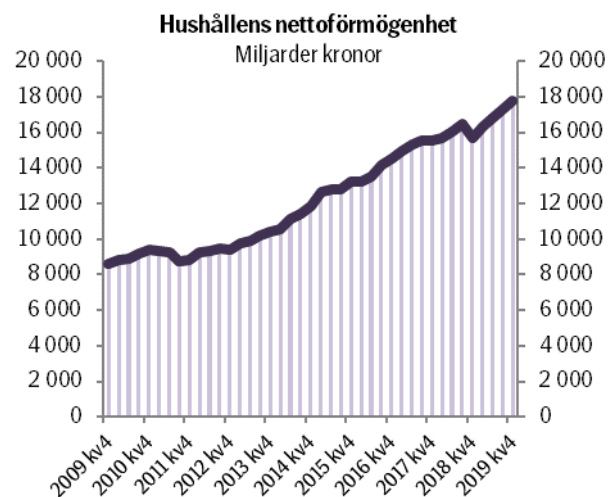
Hushållens skulder fortsatte att öka under samma period och steg med 59 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med 1,3 procent. Det är en högre ökningstakt än föregående kvartal (1,1 procent) men fortfarande tydligt under sitt historiska snitt på 1,8 procent.

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligationssparande. Den enskilt största tillgången, **bostäder, utgör 46 procent av den samlade förmögenheten**. Det innebär att förmögenheten till stor del drivs av värdeförändringar i bostäder och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet. För det fjärde kvartalet 2019 var det de börsexponerade tillgångarna som bidrog mest till att den sammantagna förmögenheten ökade.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, **den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga** under det fjärde kvartalet. Per den sista december uppgick de samlade skulderna till **4 438 miljarder kronor, vilket också det är en ny rekordnivå**. Den årliga skuldökningstakten har under de senaste 3 åren trendmässigt avtagit från 6,9 procent till 4,8 procent (kv3). Under fjärde kvartalet bröts trenden och den årliga skuldökningstakten vände upp något till 4,9 procent. Om det är inledningen på en period av högre skuldökningstakt är för tidigt att säga. Det är en utveckling som kommer att följas noga i kommande redovisningar av Sparbarometern.

Hushållens skulder växer stadigt men i långsammare takt än de samlade tillgångarna. Den utvecklingen, i kombination med en tillgångssida som är 5 gånger så stor, gjorde att de svenska hushållens nettoförmögenhet, tillgångar minus skulder, utvecklades positivt under fjärde kvartalet. **Hushållens nettoförmögenhet ökade med 2,6 procent och låg vid utgången av det fjärde kvartalet på 17 752 miljarder kronor** vilket är den högsta noteringen som uppmätts i Sparbarometerens historia.

Hushållens nysparande var 52 miljarder kronor. Det är knappt 3 miljarder kronor högre än motsvarande kvartal föregående år. Under fjärde kvartalet drevs nysparandet till största delen av tjänstepension (31 miljarder), fonder (12 miljarder) och premiepension (12 miljarder). Hushållen hade däremot ett negativt nysparande i både obligationer (-3 miljarder) och privat försäkringssparande (-3 miljarder).

Q4 2019	Miljarder kronor
Ingående värde	21 675
Förändring räntetillgångar	+73
Förändring aktietillgångar	+373
Förändring fastighetstillgångar	+69
Varav nysparande	+52
Utgående värde	22 190
Skulder	-4 438
Nettotillgångar	17 752

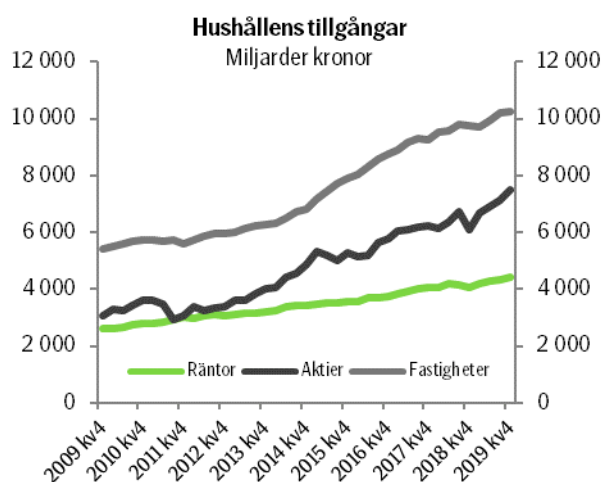
Tillgångar

Stark börsutveckling under fjärde kvartalet stärker hushållens förmögenhet

- Hushållens tillgångar ökade under fjärde kvartalet med 515 miljarder till 22 190 miljarder kronor
- Aktietillgångarna stod för drygt 70 procent av förmögenhetsutvecklingen under fjärde kvartalet

Under det fjärde kvartalet 2019 ökade hushållens samlade förmögenhet rejält. Tillgångarna ökade med 515 miljarder kronor, vilket motsvarar en uppgång med 2,1 procent. Enbart senaste kvartalets uppgång motsvarar mer än 10 procent av hela Sveriges BNP. **Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av fjärde kvartalet till 22 190 miljarder kronor vilket är en ny toppnotering.** Uppgången beror på att hushållens tre underliggande tillgångsdelar steg för tredje kvartalet i rad. Aktietillgångarna steg med 5,2 procent, fastighetstillgångarna med 0,7 procent och räntetillgångarna med 1,7 procent. Hushållens aktietillgångar stod för drygt 70 procent av den samlade förmögenhetstillväxten under det fjärde kvartalet.

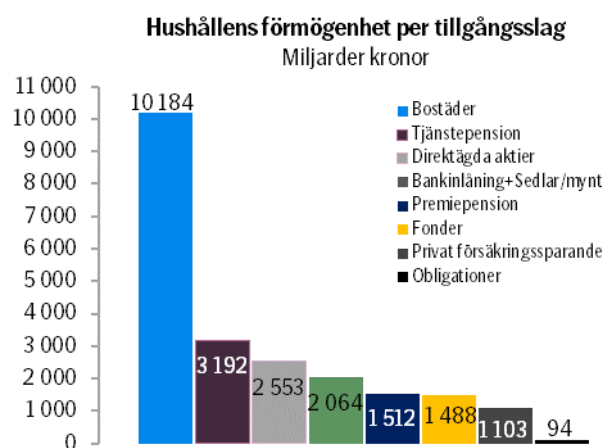
Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, **steg också och uppgick vid utgången av fjärde kvartalet till 17 752 miljarder kronor.** Hushållen hade ett starkt år och lämnade rekordnedgången från slutet av 2018 bakom sig och uppvisade vid utgången av 2019 den högsta nettoförmögenheten som uppmätts i Sparbarometern historia.

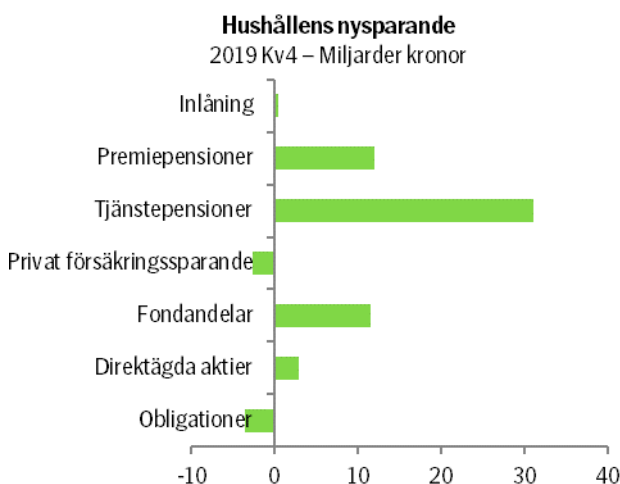
Aktietillgångarna ökade under kvartalet med 373 miljarder kronor till följd av en positiv börsutveckling. Räntetillgångarna steg med 73 miljarder och det största tillgångsslaget, hushållens fastigheter, ökade med 69 miljarder kronor fjärde kvartalet. Även under helåret 2019 var det hushållens aktietillgångar som växte kraftigast och ökade med 1 400 miljarder kronor vilket motsvarar nästan en tredjedel av hushållens samlade skulder. Inte sedan 2014 har hushållens förmögenhet växt lika mycket under ett helt år.

Tillgångarna fördelas med 4 427 miljarder kronor i räntetillgångar, 7 498 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 10 265 miljarder kronor i fastigheter.

Om hushållens förmögenhet i stället delas in i fler tillgångskategorier blir det tydligt att bostäder är den enskilt största tillgången och är mer än tre gånger så stor som hushållens näst största tillgång, tjänstepensioner (3 192 miljarder kronor). Hur hushållens samlade förmögenhet utvecklas över tid drivs därmed till stor del av värdeförändringarna i bostäder.

Hushållen nysparande var 52 miljarder kronor under fjärde kvartalet. Det är betydligt lägre än det historiska snittet de senaste 10 åren (75 miljarder kronor). Största nysparandet under kvartalet var i tjänstepensioner med ett nysparande på 31 miljarder kronor. Det är en nedgång med 6 miljarder kronor jämfört med föregående kvartal. Därefter följer premiepension (+12 miljarder), fonder (+12 miljarder), direktägda aktier (+3 miljarder) och inlåning (+0,5 miljarder). Nysparandet var under det fjärde kvartalet negativt i privat försäkringssparande (-3 miljarder) och obligationer (-3 miljarder). Obligationssparandet har utvecklats negativt varje kvartal sedan mitten av 2015.

Skulder

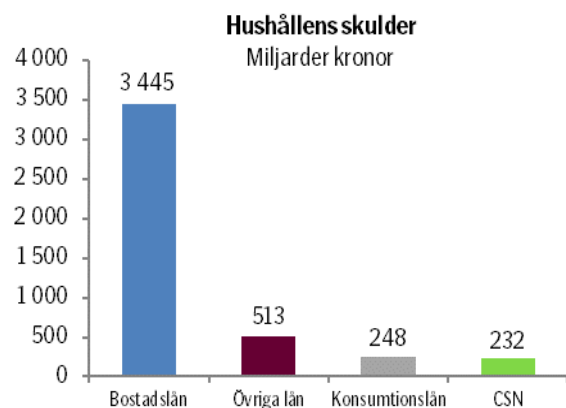
Rekordhöga skulder och återigen tilltagande ökningstakt

- Skulderna ökade med 1,3 procent under fjärde kvartalet
- Bostadslånen utgör 78 procent av hushållens totala skulder
- Hushållens samlade skulder uppgick till 4 438 miljarder kronor

Hushållens samlade skulder uppgick vid utgången av det fjärde kvartalet till 4 438 miljarder kronor efter att ha ökat med 59 miljarder kronor under kvartalet. Den sammantagna skulden motsvarar fyra svenska statsbudgetar eller nästan ett års BNP. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

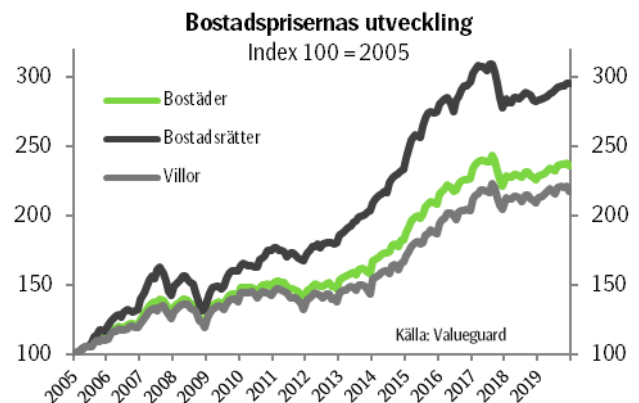
Hushållens konsumtionslån växte återigen snabbast efter förra kvartalets inbromsning. Under det fjärde kvartalet ökade konsumtionslånen med 8 miljarder kronor (3,3 procent). Under 2019 växte de i betydligt snabbare takt än övriga skulddelar. På helåret steg hushållens konsumtionslån med 10,3 procent vilket är mer än dubbelt så snabbt som bostadslånen (4,9 procent). Totalt står dock konsumtionslånen bara för knappt 6 procent av skuldstocken. Det gör, trots betydligt högre ökningstakt på årsbasis jämfört med övriga skulddelar, att konsumtionslånen effekt på den totala skuldstocken är begränsad. Om man i stället jämför hushållens konsumtionsskulder med studieskulder hos CSN, som är mer jämförbara i storlek, så har den högre ökningstakten fått tydligare genomslag.

Konsumtionsskulder har under de senaste tre åren vuxit i betydligt snabbare takt än studieskulder. Det har lett till att konsumtionslånen gått om och växt ifrån hushållens studielån under 2019. Dessa skulder utgör tillsammans knappt 11 procent av hushållens hela skuldstock. Under det senaste kvartalet minskade kategorin övriga lån med 0,1 procent. Övriga lån definieras som utlåning till företagshushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer.

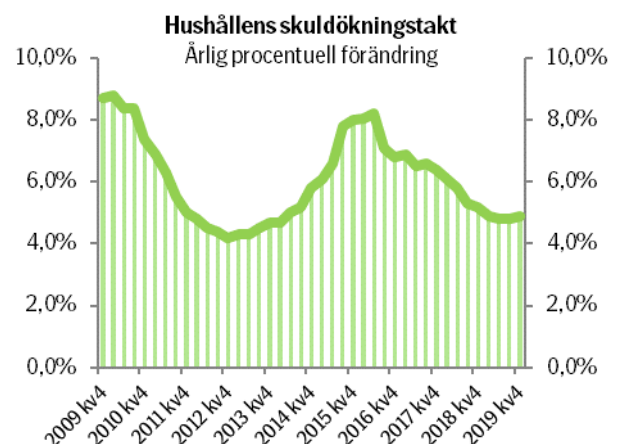

Den största delen av lånestocken är bostadslån och den fortsätter att växa både på kvartalsbasis (1,4 procent) och på

helår (4,9 procent). Dessa ökningstakter är dock måttliga ur ett historiskt perspektiv. Skuldökningstakten på årsbasis är dessutom tydligt nedåtgående sedan början på 2016. **Trots avtagande ökningstakter är bostadslånen den enda skuldkategorin som aldrig minskat under Sparbarometerns 24 år långa historia.** Det är en förklaring till att bostadslånen vid utgången av fjärde kvartalet 2019 utgör 77,6 procent av hela skuldstocken. En annan förklaring till bostadslånen höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutvecklingen det senaste decenniet. Under 2019 steg bostadspriserna med 4–5 procent. Det har bidragit till att omsättningen av bostäder både sker till högre priser och till högre belåningsgrader. Vidare har det under samma period tillkommit många nyproducerade bostäder som lånefinansierats samt ombildningar från hyresrätter till bostadsrätter.

Hushållens skuldökningstakt, som årlig procentuell förändring, ökade för första gången efter 9 kvartal i rad med fallande ökningstakt och ligger nu på en marginellt högre nivå (4,9 procent) än föregående kvartal (4,8 procent). Den kvartalsvisa ökningstakten på 1,3 procent för fjärde kvartalet ligger på samma nivå som motsvarande period föregående år. Sammantaget innebär det att hushållens skulder fortsätter att stiga och att ökningstakten nu vänt svagt uppåt efter att ha fallit under en lång period.

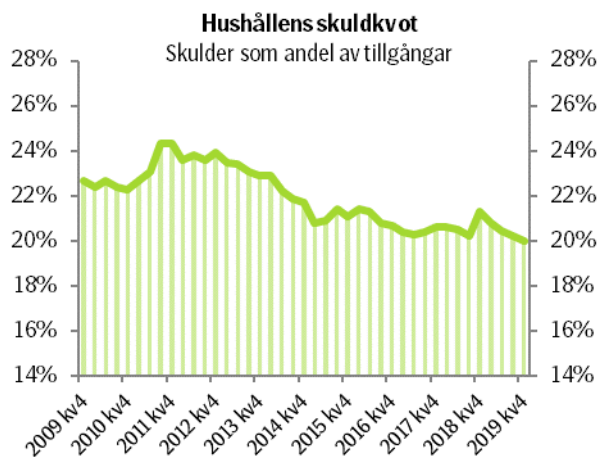

Skuldkvot

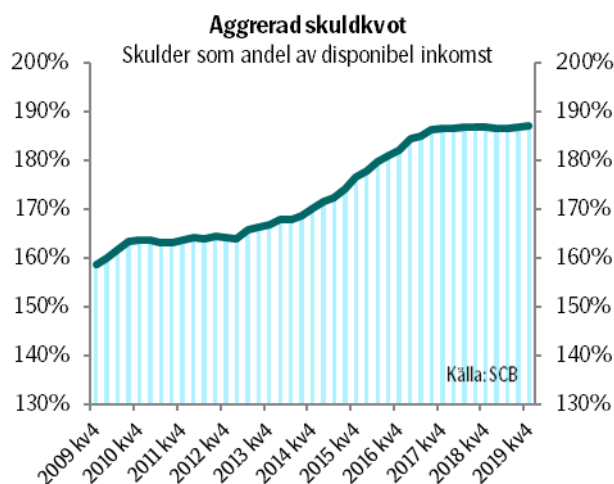
Kraftigt stigande tillgångar pressar ner hushållens skuldkvot till ny bottennivå

- Hushållens tillgångar nu fem gånger större än skulderna; Skuldkvoten på 20 procent
- Räntekvoten stagnerar runt 4 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst ökar till ny rekordnotering; 187,3 procent

Hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, minskade under det fjärde kvartalet till en ny rekordlåg notering; 20,0 procent (20,2 procent föregående kvartal). Skulderna ökade under kvartalet med 1,3 procent, vilket är en högre ökningstakt än föregående kvartal (1,1 procent). Under samma period ökade tillgångarna med 2,4 procent. Kombinationen av långsamt stigande skulder och en rejäl förmögenhetsutveckling leder till att hushållens skuldkvot faller för fjärde kvartalet i rad.

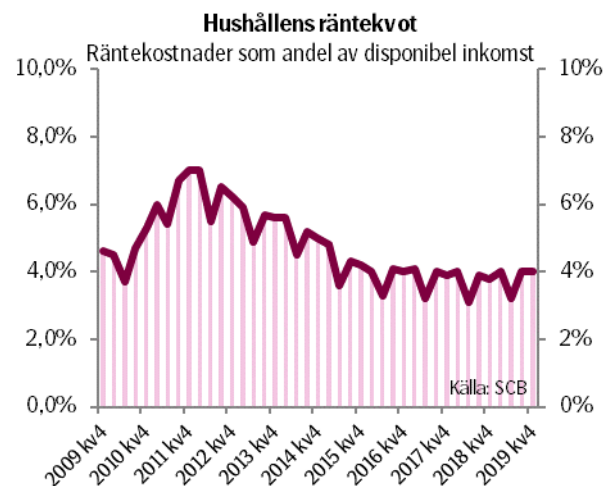

Om man i stället tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst så har det under de senaste tre åren skett en tydlig utplaningen som i huvudsak förklaras av en avsmattad bostadsmarknad, avtagande skuldökningstakt och en stadig inkomstutveckling. Under fjärde kvartalet ökade skulderna som andel av de disponibla inkomsterna med 0,5 procentenheter till en ny rekordnivå; 187,3 procent.

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och till de samlade tillgångarna. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men analysen av hushållens skuldsättning blir inte komplett utan att också tillgångssidan inkluderas. Det är viktigt att förstå hela tillgångssidan och hela hushållens balansräkning vid en analys av hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade **räntekvoten**. Räntekvoten mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit trots att skulderna stigit. Räntekvoten var oförändrad under det fjärde kvartalet 2019 (4,0 procent) jämfört med föregående kvartal. Måttet är ofta säsongsbetonat och jämfört med motsvarande kvartal föregående år har den endast ökat marginellt, med 0,2 procentenheter. Trendutvecklingen är stadig nedåtgående sedan slutet av 2011. Men under de senaste 4–5 åren så har räntekvoten planat ut runt 4 procent vilket sammanfaller med perioden som Riksbanken hade minusränta. Under slutet av det fjärde kvartalet höjde Riksbanken reporäntan till noll procent och lämnade en lång period av minusränta bakom sig. Det mesta tyder nu på att Riksbanken kommer att hålla reporäntan oförändrad under en lång period framöver. Om och hur det senaste räntebeskedet fått genomslag på en redan låg räntekvot blir en fråga att följa noga i kommande redovisningar av Sparbarometern.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Valueguard
- Eurostat

Denna rapport publicerades 5 mars 2020

Jens Magnusson
Privatekonom
+ 46 70 210 22 67

Américo Fernández
Analytiker
+46 70 739 45 64

Susanne Eliasson
Privatekonomisk analytiker
+46 70 763 65 88

Frank Hojem
Presskontakt
+46 8 763 99 47

SEB Privatekonomi, AS8, SE-169 79 Solna